

МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

ВИСТУП

«Реформування системи технічного регулювання в Україні відповідно до міжнародних норм і стандартів» на семінарі для виробників, асоціацій та представників малого і середнього підприємництва на тему: «Використання інструментів торговельної політики для формування спроможності національного бізнесу», м. Миколаїв, 16.11.2016

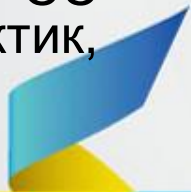
Національна інфраструктура якості та її відповідність міжнародним зобов'язанням України

Система технічного регулювання, стандартизації та метрології України побудована на принципах Угоди ТБТ СОТ, зокрема, щодо:

- застосування добровільності стандартів;
- нестворення технічними регламентами невиправданих перепон для міжнародної торгівлі;
- надання товарам, що імпортуються з території будь-якого члена СОТ, режиму не менш сприятливого, ніж той, що надається аналогічним товарам вітчизняного походження та аналогічним товарам, що походять з інших країн.

У квітні 2016 року проведено огляд національної торгівельної політики і зроблено висновок, що система технічного регулювання, стандартизації та метрології України реформується відповідно до норм СОТ.

Відповідно до статей 54-58 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС Україна вживає необхідних заходів з метою поступового досягнення відповідності з технічними регламентами ЄС та системами стандартизації, метрології, акредитації, робіт з оцінки відповідності та ринкового нагляду ЄС та зобов'язується дотримуватися принципів та практик, викладених в актуальних рішеннях та регламентах ЄС.

Національна інфраструктура якості та її відповідність міжнародним зобов'язанням України

Сторони домовились додати Угоду про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСАА) як Протокол до Угоди про асоціацію, яка передбачатиме, що торгівля товарами між Сторонами в секторах, що охоплені цією Угодою, проводитиметься на тих самих умовах, які застосовуються в торгівлі товарами між державами-членами ЄС.

За результатами моніторингу, що здійснюється ЄС, зроблено висновок, що реформування законодавства, адміністративні та інституційні реформи здійснюються відповідно до Угоди про асоціацію.

Світовий банк оцінив національну інфраструктуру якості як розвинену, повну та функціонуючу. Разом з тим, SWOT-аналіз показав її слабкі сторони та загрози:

- недосконала матеріальна база та обмежені ресурси;
- недостатній рівень розвитку окремих інституцій;
- недостатній зв'язок інституцій національної інфраструктури якості з бізнесом;
- погана обізнаність бізнесу про національну інфраструктуру якості;
- недостатній рівень кваліфікації персоналу.

Здобутки у реформуванні системи технічного регулювання

- схвалено Стратегію розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року;
- прийнято нові Закони України «Про стандартизацію», «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» та «Про метрологію та метрологічну діяльність», що відповідають міжнародній практиці;
- прийнято 50 технічних регламентів (з яких 47 – на основі актів законодавства ЄС, 48 - обов'язкових до застосування);
- створено національний орган стандартизації;
- фонд національних стандартів становить 15346 національних стандартів, з яких 11436 – гармонізовані з міжнародними та європейськими та у 2015 році скасовано чинність 15773 міждержавних стандартів (ГОСТів), розроблених до 1992 року;
- забезпечено належне функціонування та удосконалення 69 державних первинних еталонів, 71 вторинного еталону, Україна має 234 СМС – рядки (калібрувальні та вимірювальні можливості еталонів) на сайті Міжнародного бюро мір та ваг (BIPM);
- Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, скорочено на 82 %;
- оновлено матеріальну базу випробувальних та метрологічних лабораторій у пріоритетних секторах;
- створено інфраструктуру призначених органів;
- здійснено перехід до європейської моделі сертифікації ДТЗ;
- створено Держпродспоживслужбу.

Сфера стандартизації

Законодавча база, правила, процедури та інституційна побудова системи національної стандартизації в Україні загалом відповідають міжнародній практиці. Діяльність, пов'язану із забезпеченням нормативно-правового регулювання у сфері стандартизації та визначення пріоритетних напрямів розвитку, здійснює Мінекономрозвитку.

Для забезпечення розвитку системи стандартизації України актуальними є питання:

- продовження гармонізації національних стандартів з міжнародними та європейськими (1000 стандартів щороку);
- усунення прогалин у законодавстві;
- посилення інституційної спроможності національного органу стандартизації (НОС), функції якого починаючи з 03.01.2015 виконує ДП "УкрНДНЦ", та забезпечення беззбитковості його діяльності;
- удосконалення внутрішніх процедур та організації діяльності НОС, розширення та покращення застосування інформаційних технологій, зокрема системи автоматичного перекладу та ведення каталогу національних стандартів, функціонування on-line магазину стандартів, системи управління процесами розроблення проектів стандартів;
- оптимізація структури національних технічних комітетів стандартизації (ТК), активізація діяльності ТК та залучення до участі у роботах зі стандартизації якомога ширшого кола заінтересованих сторін, у тому числі малого та середнього бізнесу; збільшення кількості ТК, функції ведення секретаріатів яких здійснює НОС;
- активізація участі НОС у роботі міжнародних та регіональних організацій, укладання угод з НОС інших країн.

Сфера метрології

Законодавча база, правила, процедури та інституційна побудова системи національної метрології в Україні відповідає міжнародній практиці. Діяльність, пов'язану із забезпеченням функціонування та розвитку метрологічної системи України, координує Мінекономрозвитку.

З набранням чинності новим Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність» відбувся перехід від застарілої системи проведення державних випробувань засобів вимірювальної техніки до сучасних процедур оцінки відповідності законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки (ЗВТ) вимогам технічних регламентів. На сьогодні створено інфраструктуру для проведення оцінки відповідності ЗВТ вимогам технічних регламентів.

Для забезпечення розвитку метрологічної системи України актуальними є питання:

- завершення реалізації Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність»;
- створення, удосконалення та звірення національних еталонів;
- вжиття заходів щодо виконання умов для набуття повного членства України в Міжнародній організації законодавчої метрології (OIML) та підписання Метричної Конвенції;
- запровадження процедур оцінки відповідності ЗВТ вимогам технічних регламентів з метрології;
- використання інноваційної діяльності з метрології в процесі впровадження біо-, нано-, інформаційно-комунікаційних та енергозберігаючих технологій.

Сфера оцінки відповідності та акредитації

Національна системи оцінки відповідності та акредитації максимально приведена до правил і процедур, що застосовується у ЄС, створено підґрунтя для її подальшого реформування, урахуваючи практику регулювання країн-членів ЄС та СОТ.

Національна система акредитації на сьогодні визнана на європейському рівні фактично за всіма сферами акредитації (органи з сертифікації продукції, систем менеджменту та персоналу, органи інспектування, випробувальні та калібрувальні лабораторії), а також на міжнародному рівні за сферами акредитації випробувальних та калібрувальних лабораторій і органів інспектування.

Ключовими завданнями у сфері оцінки відповідності та акредитації є:

- удосконалення базового законодавства;
- прийняття відповідних технічних регламентів, ідентичних європейським;
- посилення існуючої матеріально-технічної бази для проведення оцінки відповідності продукції встановленим вимогам;
- здійснення заходів з підготовки до підписання з ЄС Угоди АСАА для окремих видів продукції з метою визнання результатів робіт з оцінки відповідності, проведених в Україні, на європейському та міжнародному рівні, та просування на світовому ринку української продукції;
- завершення переходу від сертифікації продукції в державній системі сертифікації до оцінки відповідності вимогам технічних регламентів.

Пріоритетний напрям розвитку національної системи акредитації – забезпечення визнання її на міжнародному рівні за сферами акредитації органів з сертифікації продукції, систем менеджменту та персоналу шляхом набуття повноправного членства в IAF, активізація участі у міжнародних та європейських організаціях з акредитації.

Ринковий нагляд

Законодавча база, правила, процедури та інституційна побудова системи ринкового нагляду в Україні загалом відповідають міжнародній практиці, ринковий нагляд здійснюється за безпечністю продукції, яка вже розміщена на ринку. Правові та організаційні засади системи ринкового нагляду в Україні встановлено Законами України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» та «Про загальну безпечність нехарчової продукції», а також 12 актами Кабінету Міністрів України.

В Україні створено інфраструктуру органів ринкового нагляду, національну інформаційну систему ринкового нагляду та систему оперативного взаємного сповіщення про продукцію, що становить серйозний ризик, які працюють в тестовому режимі. Наступним кроком стане забезпечення технічної сумісності інформаційної системи органів доходів і зборів та національної інформаційної системи ринкового нагляду.

Разом з тим ринковий нагляд за дотриманням вимог технічних регламентів, в тому числі метрологічних в Україні, не впроваджено в повному обсязі, тому потрібно посилити інституційну спроможність Держпродспоживінспекції.

Практика країн ЄС переконливо свідчить про ефективність здійснення державного нагляду за промисловою та продовольчою продукцією двома різними органами, тому доцільно розглянути питання розподілу таких функцій в Україні.

Також виявлено ряд проблемних питань у застосуванні законодавства у сфері ринкового нагляду, існує необхідність внесення відповідних змін до Законів України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції», «Про загальну безпечність нехарчової продукції» та до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Глобальні завдання системи технічного регулювання, стандартизації, метрології України на 2016-2017 роки

- 1) захист життя та здоров'я людини, довкілля та сприяння добросовісній конкуренції (гармонізація національних стандартів з міжнародними та європейськими; приведення технічних регламентів у відповідність із актами законодавства ЄС тощо);
- 2) сприяння випуску конкурентоспроможної продукції та впровадження інновацій (завершення реалізації Законів України “Про метрологію та метрологічну діяльність” та “Про технічні регламенти та оцінку відповідності”; запровадження процедур оцінки відповідності засобів вимірювальної техніки вимогам Технічних регламентів з метрології;
- 3) посилення інституційної спроможності національних органів акредитації та стандартизації, органів з оцінки відповідності та органів ринкового нагляду (залучення до роботи в НОС підготовлених фахівців, удосконалення внутрішніх процедур та організації діяльності НОС, оптимізація структури технічних комітетів стандартизації, забезпечення перегляду рішень про призначення органів з оцінки відповідності вимогам технічних регламентів, перепідготовка та підвищення кваліфікації посадових осіб, які здійснюють державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції тощо);
- 4) модернізація еталонного, випробувального та вимірювального обладнання (створення, удосконалення та звірення національних еталонів відповідно до плану науково дослідних та дослідно-конструкторських робіт на відповідний рік, модернізація еталонного, випробувального та вимірювального обладнання тощо);

Глобальні завдання системи технічного регулювання, стандартизації, метрології України на 2016-2017 роки

- 5) проведення дворівневої просвітницької кампанії на центральному та регіональному рівнях та посилення зворотного зв'язку з бізнесом (проведення широкої просвітницької кампанії для підприємств сфери технічного регулювання, стандартизації та метрології, бізнесу щодо вимог законодавства у сфері технічного регулювання; співпраця з МОН та вищими навчальними закладами з метою покращання якості освітніх послуг у сфері технічного регулювання, стандартизації та метрології);
- 6) реалізація статей 54-58 Угоди про асоціацію та Стратегії розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року включає практично усі глобальні завдання;
- 7) здійснення підготовчих заходів до підписання з ЄС Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСАА) для окремих видів продукції (включає комплекс заходів від оцінювання європейською стороною відповідності базових та секторальних актів законодавства України актам ЄС у секторах промислової продукції (низьковольтне обладнання, електромагнітна сумісність, машини) до підписання Угоди АСАА у цих секторах;
- 8) реалізація проектів міжнародної та європейської технічної допомоги у сфері технічного регулювання, стандартизації та метрології (реалізація започаткованих проектів та здійснення заходів щодо започаткування нових);
- 9) визнання системи технічного регулювання України на міжнародному рівні (активізація участі НОС у роботі міжнародних організацій, укладання угод з НОС інших країн, вжиття заходів щодо виконання умов для набуття повного членства України в Міжнародній організації законодавчої метрології (OIML) та підписання Метричної Конвенції, визнання національної системи акредитації на європейському та міжнародному рівні у відповідних сферах акредитації).